

Inserati se sprejemajo in velja tritipna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kršćanstvo pa delo.

II

(Dalje.)

Obrtno življenje je bilo povsem osnovano po krščanskih načelih, slabemu se nij bilo treba bati konkurence od močnejega, ne boja za obstanek. Obrtniki so živo čutili, da so vsi otroci Onega, h kateremu vsak dan molimo: Oče naš. Na podlagi te solidarnosti so se združevali v zadrage, katerim prvi namen je bil skupno spolnovati dolžnosti do Boga. Zadrage so imele skupno službo božjo, skupnega patrona, skupne cerkvene praznike, lastne zastave in večidel tudi svoj altar v cerkvi; skrbele so za bolnike, vdove in reveže združnih udov. V njih se je lepo spojala svoboda z disciplino. Svoboda je delu neogibno potrebna ne samo za pridobivanje, ampak tudi za ohranjanje višjega kulturnega življenja; brez svobode bi se v društvu zgubila stvariteljska, mladeniška moč, močnost vednega prejoevanja in usahnil bi vir najlepšega in največjega, kar ste prouzročila človeški duh in človeško srce. Treba je pa človeku, da se ne poleni, tudi discipline, ki ga spodbuja, vodi in odgaja.

V obeh ozirih so zadrage spolnovale svoj namen. V svojih notranjih zadevah so bile zadrage popolno svobodne. Imele so svoj lastni red, za katerega je moral skrbeti predstojnik, imele so lastno imetje, katero so samostojno upravljale. Nadzorovale so v navedenih in obrtnih zadevah in v lastnem sodišči razsojevale v prvi instanci. Razmere mojstrov med seboj, med mojstri in med pomočniki in učenci, razmere do otrok in vdov so bile pravno uravnane. Samovoljnost in zatiranje

nista imela mesta; vsakdo je imel v združnih zakonih brambo za svojo svobodo in pravo.

Zadruga je varovala pomočnike in učence. Mojster je moral skrbeti za krščansko odgojo in obrtno izomiko svojih učencev, katerih je smel imeti le določeno število. Pomočnik je bil popolno oskrbljevan v mojstrovej družini. Mojster mu nij mogel ničesa skrajšati ali pritrpati, ker je zadruga določevala pomočnikovemu delu čas in plačilo, da, še celo kakovost in kolikost jedil je bila uravnana. Le kdor se je kot učenec in pomočnik lepo vedel in se tudi primerno tehnično izuril, je mogel biti povzdignjen na častno mojstrov mesto. Ravno tako je varovala zadruga tudi mojstre. Ona je ali sama oskrbovala tvarino, ter je po potrebi delila med ude ali je pa javila, kje in kdaj naj kupujejo, da so mogli vsi isti čas in po isti ceni kupovati. Ako je pa kdo sam o ugodnej priliki kupil kaj več, naznaniti je moral zadrugi in nekoliko svojim tovarišem prepustiti za isto ceno. Zadruga je določevala kraj in čas za prodajanje kakor tudi ceno izdelkom.

Zategadelj se ni bilo nobenemu poštemu mojstru bati, da bi ga bil spodrinil kdo drugi nego vsak je imel primerno delo in delu primeren zaslužek in to je jačilo njegove telesne in dušne moči, da je mogel častno ustrezati raznim dolžnostim. Bil je glava družini, h kateri so se prištevali tudi pomočniki in učenci, za katero je po očetovski skrbel, ker se je dobro zavedal svoje odgovornosti pred Bogom. Bil je predstojnik svoje delavnice in njegova največja čast je bila, ako so se njegovi podložniki odlikovali v lepem vedenju, izurjenosti in pridnosti in njegovi izdelki v solidnosti in ličnosti. Bil je ud zadrage in to je v njem

vzbujalo blago samozavest, ker je vedel, da ravno tako njegova značajnost povzdiguje čast zadrage, kakor skrbi zadruga za čast in blagostanje vsch udov. V tem družinskem duhu, v tejsamozavesti je bila garancija za solidnost dela, za napredek in blagostanje. To je prouzročeval sam od sebe krščanski duh solidarnosti in tega ne morejo nikdar nadomestiti vsa moderna sredstva kakor so razstave, premije, policijska nadzorovanja in kazni na popačevanje.

Prej smo rekli, da so križarske vojske začetek blažene dobe, kajti one so oživile versko življenje, vednost, umetnost, pesništvo, a oživile tudi poljedelstvo, obrt in promet. Ljudstva so se zbliževala, spoznavala nove naredbe in nove potrebe, obzor se je raztegnilo in podvzetno veselje se je vzbudilo. Promet z vzhodom je vplival na domačo kupčijo, povečana obrtnost je dajala trgovini nova sredstva in podvzetni duh si je napravil večja spečevalna poprišča. Se ve marsikaj je še oviralo promet, ni bilo ne dobrih prometnih potov, ne brzih prometnih sredstev in varnost tudi nij bila povsod najboljša. Ali krščanska požrtvovalnost in po križarskih vojskah spodbujeno veselje za velikanska podvzeta sta zmagovala vse težave. Vera, ljubezen in trgovinski interesi so zedinjevali kupce v zveze in zadrage, katerim naloga je bila vzajemna pomoč in podpora. Kmalu so si s svojimi doneski napravili skupna skladišča, prodajališča in zbirališča.

Ker se je delo častilo, je bilo povsem naravno, da je delavec svoje delo tudi ljubil, in iz ljubezni je izviralo veselje, ona živa radost, ki spremlja le idealno delo, to je delo zarad Boga. Iz idealnega dela se porodi umetniška oblika. Doba, ki pozna le delo iz golega

Šest vprašanj o posvečevanju nedelj in praznikov.

Spisal

P. E. H. O. S. B.

(Dalje.)

XI.

Kakor na Angležkem posvečujejo se nedelje in prazniki tudi v severni Ameriki.

Naj tu navedemo postavo ameriške države — vse druge imajo skoraj jednake. — Zakon se glasi:

1. Posvečevanje nedelj je stvar javne koristi.
2. Koristen počitek po telesnem delu.
3. Prilika svojim osebnim dolžnostim zadostovati ter se storjenih grehov iznebiti.
4. Soseben vzrok doma in v cerkvi Boga, stvarnika, vzdržnika in vladarja sveta dostojno častiti.
5. Posvečevanje tega dneva je ob jednem naganjanje svojemu bližnjemu koristiti, ter mu dobroto skazovati, kar človeka lepša in mu koristi.

Ker pa:

1. Je na svetu mnogo neverujočih ljudi ali taceh, ki ne prevdarjajo dovolj, kateri ne premišlijo, koliko žalijo Boga, ne zadostujejo svojim in človeškim dolžnostim, pečaje s z deli in hodeči na veselice; b) da je tako vedenje lastnim interesom nasproti, ter da s tem slab izgled dadó in druge zapeljujejo; in c) da takšni ljudje se pregreše proti celemu človeštvu, ker s tem nagnenje k slabemu uvedó, ukazuje senat in zbornica:

1. Prepovedano je v nedeljo tržiti in delati, vdeleževati se koncertov, plesov ali v gledališče hoditi. Kdor se ne ravna tako, kaznovan bode z 10—20 šilingi (5—10 gl. a. v.)
2. Isto tako kaznovan bode, kdor se v nedeljo kam vozi in kdor ga vozi tudi, nujnost izvzemši, o katerej ima policija razsoditi.
3. Nobena krčma ne sme za stanovnike tistega okraja odprta biti. V nasprotnem slučaju odvzame se pravica krčmovati ali pak se glóba naloži.
4. Kdor ne pride 10 mesecev v cerkev ter ni bolan, kaznovan bode z 10 šilingi.

5. Kdor se v cerkvi ali blizu nje nespodobno vede, plača 5—40 šilingov glóbe.

Da se ta zakon strogo izpelje, nad tem čuje ustanovni red vsako leto od občin izvoljeni.

Tako posvečevanje nedelj in praznikov je možno na Angležkem, domovini trgovstva in obrtništva, v Londonu največjem mestu sveta, je celó možno v severni Ameriki, katere dežele prebivalcem se gotovo ne more očitati, da ne gledajo na posvetne materialne interese. A nikdar si še ni nihče upal reči, da zarad prej navedene postavbe ne cvete trgovstvo in obrtništvo itd. Ali ni to, kar je v teh državah veljavno, tudi drugod mogoče?

VI. Kaj delajo dobri ljudje za to, da bi se nedelje in prazniki tako posvečevali kakor je Bog ukazal?

Kar bomo zdaj naveli, dokazuje, kako vsi, kateri sodijo o posvečevanju nedelj in praznikov na podlagi vere in razuma, priznavajo, kar se je o imenitnosti posvečevanja in o prepovedi opravljanja hlapčevskih poslov in

dobička, nema umetniške, oblikujoče stvariteljne moči v sebi. Delavec srednjega veka je vlagal v obliko dela svojih rok vso ognjevitost svoje duše in je dajal svojemu delu ono pristrčnost in moč, ki izvira iz ljubezni do dela in izročitve v božjo voljo. Lepo se ni predstavljalo zaradi same lepote ampak zaradi Boga. Zategadelj je umetnost sedanjega časa le posnemovalka; nij lastni duh, ki govori iz njegovih del.

Ljubezen do Boga in do bližnjega je glavni nagib kršč. dela v srednjem veku. Ker se je delalo iz višjih versko-nravstvenih ozirov in se delavec nij smatral za navaden delavski stroj, se tudi čas dela nij čez mero raztegoval in vestno so se posvečevale nedelje in prazniki. Ravnavalo se je po pravilu: Moli in delaj, zategadelj je Bog delo očividno blagoslovil, vladalo je sicer zmerno, a obče blagostanje in spolnovala so se besede Gospodove: „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bode privrženo.“

Politični pregled.

V Ljubljani 3. julija.
Avstrijske dežele.

Dvoje reči sedaj v Avstriji naj bolj zanimiva politikarje. Prva je pravda Rusinov v Lvovem, ki teče zaradi veleizdaje. Ali so zatoženi in v kakšnem razmerju krivi veleizdaje, bode pokazala sodnijska obravnava, verski razkol in proti avstrijsko mišljenje si rado večkrat roko podaja.

Veselo pa je slišati, kako se tirolski deželni zbor poganja za versko šolo, kajti le taka šola more ljudstvu koristiti in poročstvo dati boljši prihodnosti. Poslanec Glatz je vtemeljeval svoj nasvet nekako tako-le: Stvar, za katero gre, je znana iz prejšnjih razprav, zato je ni treba tako obširno razkladati. V deželi hočejo imeti šolo, ki zadostuje potrebam dežele in nje verskemu značaju, a temu odgovarja pa le verska šola; ako že povsod pri šoli gre držati se verstva, bi bila pri nas brezverska šola zoper naravo. Tirolsko je katoliška dežela. Komu bi tedaj na misel prišlo imeti šolo, kjer bi razen ur za krščanski nauk ne bilo nič verskega? Zakaj pač, ker so sami katoliki v šoli in ni je nevarnosti za spoznavavce drugega verstva. Kako se to da opravičiti v katoliški deželi

kakšen vzrok se more navesti za to, da se dežela proplavi z brezverskimi knjigami, to je s takimi, v katerih se ne sme nič govoriti od Jezusa Kristusa, od Matere Božje, od cerkvenega leta itd. Ni ga menda drugega vzroka, katoliške vzgoje nečejo. To se pravi obtežiti versko vzgojo v deželi, ki ima verski značaj, in to dela šola, karéri je nalog versko — pravna vzgoja. Posebno v Tirolih ima verska šola pomen, vsaka drugačna ga nima.

V deželi hočejo imeti šolo, ki bi bila pri jednaki vrednosti tudi po ceni. Vsak ve, da sedanja šola požre mnogo mnogo denarja. Od vseh strani pa se razlega krik nad prevelikimi vže obstoječimi davki in nad obetanimi. Poleg tega še obupen krik, ko bi veliki davki vsaj kaj koristili? Mislim, da se gre ozirati na take pritožbe in da se morajo davkarški gol-dinarji bolj varčno obračati. Iz teh in enakih vzrokov se Tirolsko ne bode sprijaznilo s sedanjim šolstvom. Ker se je ta sistema vpe-ljala po nakazni poti dne 10. februarja 1869 in je pglavitno šolsko nadzorstvo, ki vdahne šolstvu življenje, je zadosti vtemeljen prvi del mojega nasveta.

Vtemeljeval je drug del svojega nasveta kaže govornik na to, da se učiteljem ni moglo pomagati, ker je bila oškodovana glavna stvar. Nekaj se mora zgoditi, ne mara tako, da se zviša sedanji zalog v pomoč učiteljem. Učitelji naj iz tega povzamejo, da dežela stori za nje, kar moč, a učitelji naj ne zahtevajo od deželnega zbora, kar storiti ne more. Vzrok, zakaj da se ničesa ne zgodi, ni pri deželnem zboru. Vzrok lahko najdejo, ako pomislijo, koliko nasvetov je uže stavil deželni zbor v 13 letih. Kdor plačuje, bi vendar rad besedo vmes govoril.

Roparji v Bosni še sedaj niso izginili. V okrajih Visoke se je zopet prikazala četa Zekanoviča 7 mož, ki se uže dalje od jednega leta klati po okrajih Visoka, Klavanj, Sarajevo in Rogatica. — Treba bode poguma in vztrajnosti, da se odpravi to zlo.

Vnanje države.

Angleži se pripravljajo za vojsko, vojski list „Broad Arrow“ piše, ako bode treba zasesti ozemlje okoli sueškega kanala, bodo vzeli vojakov iz Male in iz Adena (ob rudečem morju).

Umor na Irskem, 29. junija sta

druzi del, reklo; dalje je pa namen teh poslednjih vratic ljudi nagovarjati to storiti in tudi druge v ta smoter navduševati. Da se je sledeče skoraj izključljivo na francoskej zemlji dogodilo, nima nikakega upliva, 3. zapoved božja ne velja samo za Francijo temveč za vse dežela sveta.

Škof Dupanloup pripoveduje v svojej knjigi o „nedeljskem počitku“ to-le:

Leta 1838 poprosilo je 354 imenitnih mož iz Bordeaux-a in l. 1846 vsi katoliški in protestantski trgovci iz Alais-a svoje občinske gosposke, da se zakoni iz l. 1814, gledé prepovedi trženja v nedeljo in praznik, strogo izvrše. Leta 1844 poslala se je do gosposke zbornice peticija ravno to zahtevajoča; ta je izjavila, da zakon iz l. 1814 še velja ter se mora strogo izvrševati. Leta 1848 se je ravno taka peticija do ljudskih zastopnikov poslala, in moške, ostri politični nasprotniki prosečih, kakor Peter Leroux, Montalambert, Considérant in de Fallouy podpisali so jo. Leta 1850 povzdignila so največja in najbogatejša mesta Francije: Lyon, Nantes, Lille, Saint-Etienne, Tours, Marseille svoj glas zahtevajoč strogo izvrševanje omenjenega zakona l. 1814. V istem

letu predlagala se je v narodnej zbornici postava o posvečevanju nedelj; izvolila se je komisija, katera je priporočala sprejeti ta predlog. V imenu te komisije referiral je grof Montalambert v seji v 10. dan meseca decembra l. 1850 ter izvrstno dokazoval potrebo posvečevanja nedelj in praznikov. Toda pri samem govorjenju ni ostalo; v vseh krajih osnovala so se družbe, katerih namen je bil, v to svrho delati na vse kriplje.

Uže l. 1838 sklenili so knjigotržci v Montpelier-u, l. 1840 trgovci raznih vrst v Nevera-u in 1850 l. 220 od 225 trgovcev iz Eibeuf-a, da v nedeljo ne bodo delali.

Glavni napor odpravljanja nedeljskega poslovanja začel se je še l. 1852; v tem letu osnovalo se je v Parizu društvo za odpravljanje nedeljskega poslovanja. To društvo sprejelo je vsacega ne gledé njegovega političnega prepričanja in na njegovo vero mej družbenike, da se je le zavezal v nedeljo ne sam delati, ne druge k delu siliti, ne sam kupovati in ne prodajati itd.

Sveti oče pohvalil je to podjetje z lastno-ročnim pismom. (Dalje prih.)

bila umorjena Blake, agent in Weane oskrbnik, oba v službi pri lordu Clanricarde. Morilca še nimajo. — Resnica pa tudi tirja, da objavimo sledeče: Lanskega leta je bilo iztiranih iz najetih zemljišč 17.000; a letos uže v prvih treh mescih 16.380 oseb. Samo mesca maja so zapodili 581 družin, ki štejejo 3000 oseb. Ako pojde stvar tako naprej, ne bode imela irska zemlja sebi enake v Evropi. Javkati o agrarnih umorih, a ne gledati na neokričene ravnanje z ljudmi, je farizejstvo.

Izvirni dopisi.

Iz Gradca 26. junija. V 7. seji 26. junija je stavil poslanec Posch nasvet: deželnemu odboru naj se naloži, da pregleda poselski red (ukaz dež. vlade [30. januarja 1875] posebno naj pa se spremene §. §. 4. 19 in 21. v tem smislu, da se določi zagotovilo in da se dajo natančni ukazi zaradi bolniških stroškov. — Odda se občinskemu odseku. — Grof Kotulinski predlaga, da se obema deželnema polkoma čestita k dvestoletnici nju obstanka in k tej svečanosti doda častni dar. Poslanec Neupauer podpira ta predlog in nasvetuje 2000 gld. — Jednoglasi sprejeto.

Na dnevnem redu je bilo poročilo občinskega odseka o predloženi osnovi postave, ki se tiče pristojbine za sprejem v občino in zaradi pasjega davka. Poslanec Wöhr želi dostavka, da bi se pri za rabo manj obdali mimo nepotrebnih psov. Nasvet se ne sprejme.

28. junija. Osmi seja. Vladni predlog, naj se spremeni deželna postava dne 24. marca 1875 ki zadeva vravno reke Mure, izroča se deželnemu kulturnemu odseku. — Poslanec Kukovec prinaša interpelacijo, naj se davek po toči poškodovanim odpiše tudi v prihodnjem letu, a poslanec Radej zaradi umešanja nemškega „Schulverein“ v postavno odobren načrt za ljudske šole na Spodnj. Štajarskem. Oba poslanca bosta za svoje interpelacije govorila v prihodnji seji. Razrešijo se petčije, o katerih poročata Steyrer in Berg. — Peticija občin: Brebrovnik in dr. za podporo iz deželnega zaklada zaradi silne škode po toči dne 31. maja, izroča se deželnemu odboru, da se na njo ozira. —

Poslanec Berg poroča v imenu deželnega kulturnega odseka o peticiji društva trgovcev in obrtnikov za pomoč pri merjenju (trasiranju) železne proge Fürstenfeld-Fehring oziroma za odposlatev pooblaščenca v zadevni odsek. Poročevalec nasvetuje: izredno naj se da imenovanemu društvu 300 gld. v ta namen. — Poslanec Sprung misli: ne izredno ampak redno naj dežela podpira železnice, to je na kor st dežele. Nasvetuje tedaj, naj se da 600 gld. kolikor se še potrebuje in naj se pošlje kak sposobnjak v ta odsek. Govornika podpirajo še posl.: Wurmband, Falke in Oberranzmayer. — Poslanec Gleispah pa govori za nasvet dež. kulturnega odseka, ki se tudi sprejme potem ko je še govoril zanj poročevalec. V petek 30. junija je bila zopet seja, kjer je poslanec Posch utemeljeval svoj predlog zstran spremembe poselskega reda. — Slovenski poslanci dr. Radej dr. Dominkuš, dr. Šuc, Flucher, Kukovec in Žolgar pa so vlado interpelirali, ji je li znano, kaj nemški „Schulverein“ na Spodnjem Štajarskem počenja; se li tako društveno delovanje po njeni misli sklada s temeljskimi državnimi postavami in s postavno določenim učnim načrtom za ljudske šole Štajarske; ako se pa ne sklada, kaj namerava vlada temu nasproti storiti? Ces. na-

mestnik baron Kübeck je obljubil, da bode na to interpelacijo odgovoril v eni prihodnjih sej. Peticija učiteljskega društva za spremembo drugega oddelka § 12 dež. postave od 13. oktobra 1880 se ni uslišala, pač pa se je deželnemu odboru naročilo, da bode imel pri posebnih zaslugah za pokojnino proseh učiteljev deželnemu zboru predlagati, naj se jim vštejejo tudi vsa službena leta pred 1. januarjem l. 1871. — Tudi se je sklenilo v Hartbergu napraviti javno bolnišnico. — V seji 1. julija se je sklenilo, obhajati 600 letnico združenja Štajarske z Avstrijo, ter deželnemu odboru naročilo, naj skrbi za obhajanje te slovesnosti, ako bi deželni zbor ne zboroval meseca junija prihodnjega leta.

Iz Dolenjskega, 25. junija. (Staroslovenščina pa cirilica.) Prečestni dijakovarski škof J. Štrosmajer pravijo koncu svoje okrožnice o razmerah vzhodne in zapadne cerkve, glej „Slovenec“ št. 51. leta 1882, da se katoliški vladiki trudijo, da se vvede staroslovenski jezik v božjo službo. Dobro to; težimo tedaj vsi katoliški Slovani na to, ker to nas bo združilo v eni in edini zveličavni veri in v enem vsem Slovanom občnem in vseslavjanskem jeziku, kar je dobro za ta in oni svet.

Učenjaki se trudijo dospeti do enega vseslavjanskega književnega jezika. Hvale vredna ta težnja; toda to ni drugače mogoče, kakor da se v božjo službo vpelje staro-slovenščina. Prvi korak do vseslavjanskega jezika je, da se navadimo cirilico brati in pisati.

Vgovor: Težimo na to, da se cirilica opusti in se povsod latinica vpelje, ker latinico rabi vsa Evropa. **Odgovor:** Res je to; ali pa zato, ker se latinice poslužujemo, že znamo laško, francosko, špansko, madjarsko in angleško brati. Zato mi Jugoslovani še českega, poljskega, zgornje- in dolnje-lužičkega gladko brati ne moremo, ki je vendar slovansko. Na pr. Čeh piše: řeka; Poljec rzeke, v cirilici bi pa vendar morali „řeka“ pisati, če naj bi prav Čeh in Poljec rzeke zgovarjala. Čeh in Poljec imata več soglasnikov, ki jih je treba pomehčavati, kakor mi Slovenci lj in nj v besedi „življenje.“ Pa namesto, da bi jih pomehčavali z j, jih pomehčavajo s tem znamenjem ('). v cirilici bi jih pa vendar morali vsi z jerekom (ѣ) pomehčavati in pisava bi bila povsod ena in ista.

Da je cirilski jezik v božjo službo vpeljan, bi vsaki izobraženi Slovan ta jezik znal in to bi nas edinilo vse izobražene Slovane, in če bi kdo kaj tacega spisal, da je le za izobražene Slovane, bi pisal v cirilskem jeziku, a kar bi bilo le za prosto ljudstvo, naj bi pisal vsak v svojem narečju, a vendar s cirilico. Nemci znajo brati in pisati s švabom in latinico, a mi Slovani pa naj znamo brati in pisati z latinico in cirilico. Da Slovani pišemo s cirilico, bi vsaj vsa slovanska narečja gladko brali, kar drugače ne moremo, in jezik vseh slavjanskih narečij bi bil skoraj eden in isti.

Da bomo vsi Slovani gladko cirilico brali, kakor latinico, nastopimo pot, kterege nam je ranjki oče Bleiweis pokazal. On je najprej pisal „Novice“ z Bohoričico, želel je pa vendar Gajico vpeljati. Zato je pa nekaj malega koncu svojega lista pisal v Gajici in razložil, kako naj se c, s, z; č, š, ž izgovarjajo. Pa pisal je čedalje več v Gajici, na zadnje pa vse. Ravno tako naj slovanski časnikarji storé. Naj prej naj cirilsko azbuko dalj časa koncu svojega lista postavljajo in nekaj vrstic s cirilico pišejo, potlej pa čedalje več, na zadnje pa vse,

pa bodo vsi Slovani, ki se latinice poslužujejo, s cirilico pisane knjige brati znali.

In kako spodbudno bi bilo, da duhoven v cirilskim jeziku božjo službo opravlja, ker bi ga ljudstvo razumelo!

Vgovor: Ljudstvu bi s tem ne bilo nič pomagano, enako ne razumi ne latinskega jezika, ne cirilskega.

Odgovor: To pa ni res. Šel sem enkrat z nekim svojih župljanov k pravoslavni maši, moj župljan je bil čisto prost človek, ni znal ne brati, ne pisati, podučen pa je bil dobro v o krščanskem nauku, in ga vprašam, če kaj razumi, kar duhoven bere in poje, pa je rekel, da nič. No, pa saj ni bilo čudo, da ni razumel, ker še do tistega časa nikoli tega jezika niso slišali. Ko mu pa povem, da duhoven zdaj ravno to bere in poje, kako da se je Kristus po svojem ustajenju Mariji Magdaleni na vrtu prikazal, potlej je pa vse razumel, kar je bilo pevanega ali branega, če prav tu in tam kake besede ne.

Vgovor: Če bi hotli staroslovenščino v božjo službo vpeljati, katero naj bi pa vpeljali, ali rusko, ali srbsko, ali pa bolgarsko staroslovenščino, pokvarjena je povsod?

Odgovor: Vpelje naj se čista, nepokvarjena staroslovenščina v Božjo službo. Saj vendar ni vsa staroslovenščina skoz in skoz pokvarjena. Kar je eden pokvaril, ni pokvaril drugi in tretji in tako se da staroslovenščina vendar še v svoji čistosti nepokvarjena na dan spraviti. Slišati je tudi bilo, da se Diakovarski vladika Štrosmajer trudijo nepokvarjeno staroslovenščino na svetlo spraviti. Bog daj v to svoj blagoslov.

Vgovor: Staroslovenščina je za sedajni čas prerевна; nima vsih besedi, kolikor jih je treba, ima jih le toliko, kolikor se jih v sv. pismu nabaja, več pa ne, in to je premalo.

Odgovor: Če tudi; slovničke oblike ima vendar še vse. Kolikor ji pa besedi manjka, naj bi se pa iz drugih slavjanskih narečij vvedle in sicer iz onih narečij, ki imajo za manjkajoče besede bolj primerne izraze. Na pr.: Ko bi ne imela Staroslovenščina izraza za besedo „Gewächs“, ga ima pa rusčina „rastenje“ (pactenie) in jugoslavjansčina „rastljina.“ Pa bi vendar ne sprejeli ruskega izraza „rastenje“ temveč jugoslavjanskega „rastljina“, ker „rastenje“ je dejanje, „rastljina“ pa stvar, ki raste. Ravno tako, kq bi ne imela staroslovenščina izraza za „Gemäuer“, ga ima pa jugoslavjansčina v dveh oblikah; namreč „zidanje“ in „zidovje.“ Toda „zidanje“ bi ne sprejeli za „Gemäuer“, ker „zidanje“ je dejanje; „zidovje“ pa izraz za zidane reči in zidana poslopja.

Vgovor: Cerkvena cirilica je prerobata in pretopa, tu in tam prekremljasta in zato za oko ne ugledna, je kakor da je prižagana.

Odgovor: Saj ni sila, da bi morali cerkveno cirilico sprejeti, saj lako sprejememo gradjansko (št. peterburgsko), ta je pa tako lepa, ko latinica in še lepša. Cerkvena cirilica piše besedo „Bog“ tako Ёркъ, gradjanskega Ёръ; tedaj ne robata in nalomljena, temveč okrogla in ne s prižaganimi črkami.

S Krke 27. junija. (To ča. O nečesčevanje nedelj in praznikov.) 21. t. m. nas je toča zelo ostrašila. Vsula se je prav gosta, pa škodo je naredila le po nekterih vaseh. Največ škodo je naredila v vaseh naše fare: Vel. Verhi, Raudol in Podbukuje. Hudo je pobila: v Hočevji (v Dobropoljski fari), po Ilovi gori (Kopanjske fare) v Lučah, na Mlačevem in Boštanju (Žalske fare). Več škodo je naredila v Plešivici in nekterih krajih Hinjske fare. Nespametni in vražni ljudje so hudo prekli-

njali in se jezili nad mežnarjem, da ni zvonil, in nad duhovniki, da niso toče varovali. Mežnar je dal zaumenje z zvonjenjem, da se bliža huda ura, a ljudje, ki mislijo, da zvon že sam na sebi točo odganja, ker je zato blagoslovljen, tirjajo, da bi ves čas hude ure zvonil. Naši gg. duhovniki so že večkrat in tudi zadnjo nedeljo ljudem na srce pokladali, da slabi in pohujšljivo živeti kristjani, ki službo božjo in sv. zakramente zanemarjajo, nedelj in praznikov ne obhajajo itd., so coperniki in copernice, ki nam točo delajo in šibo božjo naklanjajo. Pa najlepše besede in najprisrčnejši opomini pri spridenem ljudstvu le malo izdajo. Zlasti onečesčevanje nedelj se čedalje bolj razširja tudi po deželi, in skrajni čas je, da gosposka oestro prepove ob nedeljah in praznikih vozariti in prepeljevati blago. Največ blaga-lesa in desek potem pa železa iz Fužine pri Žužembergu se ob nedeljah in praznikih prepelje. In ravno nedeljo šlo je zopet več naložnih voz mimo cerkve, katerim so tukajšnji ljudje po navadi pomagali s priprego, in kakor bi hotli nalašč klubovati, prav močno z biči pokali. Prav dobro bi storil „Slovenec“ ko bi oestro pisal zoper tako oskrunjevanje nedelj in praznikov in gosposki priporočal oestro kaznovanje onih, ki bi ne porajali za posvečevanje Gospodovih dni.

Največ pregreh se stori ob nedeljah in praznikih, zato se ni čuditi, da nas Bog tepe.

Sicer vri nas na polju lepo kaže, da bi le vse srečno prišlo vbogemu kmetu v roke.

Z Dobrne, 2. julija. (Povodenj.) V 30. dan junija se je po devetaj uri zjutraj vsled trikratnega trganja oblakov zbralo po dolinah toliko vode, da je trgala moste, oškodovala mlino, razdirala ceste, silila v poslopja, razlivala se po polji, kjer je turščici in korunu odnašala zemljo, isto velja glede vrtov. Škodo, ki je samo občino za popraviljanje cest in mostov zadela, cenijo čez 200 gld. V sosednji fari sv. Jošta je pa po noči toča skoro do čista poklestila poljske prideleke; veliko kvara napravili so tudi številni plazi. Dokračani so podobno poplavo bili prestali zadajč pred 15 leti.

Domače novice.

V Ljubljani, 4. julija.

(25 letnico) svojega službovanja je praznoval 28. p. m. profesor Valenta; dopoldne so mu čestitali osebno gospod deželni predsednik Winkler, župan Graselli s poslanstvom mestnega odbora, ki so mu naznanili njega izvolitev za mestjana Ljubljanskega, potem vodstvo zdravniškega društva, poslanstvo njegovih bivših asistentov, ki so mu izročili srebrno kupo in skupščina lekarjev. Zvečer ob 7. uri zbralo se je 26 udov zdravniškega društva v družbenih prostorih, kjer je bila slavnostna seja. Ostavivši vse drugo z dnevnega reda, proslavljajal je jubilanta dr. Keesbacher, in našteval njegove zasluge kakor strokovnega pisatelja, zdravnika, ravnatelja bolnišnice, ljubljanskega mestjana in ustanovnika zdravniškega društva. Izvolili so potem vsklikoma gospoda profesorja za častnega uda društvu. Profesor Valenta se je zahvalil za odlikovanje, imenoval je društvo svojega ljubčka, ter obetal vse storiti, da bode dete veselo živelo. — Ob 8. uri je bil slavnosten banket za 30 oseb pri Tavčarji. — Društveni prvomestnik dr. Schiffer je napil jubilantu, zahvalil se mu je v daljnem govoru profesor Valenta. Vladni svetovalec dr. Stöckl je napil Valenti, kateri dasiravno profesor, ostane le večni dijak. Nato je odgovoril jubila, zdrav-

Izdajatelj in odgovorni vrednik Jožef Jerič.